

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : 20865

xxviième ANNÉE

1 Mars 1932

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 340

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Â'lâ kâğıdı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Mart 1932

larki bihudê yere tedavile uğraşmakdan ise bir ân evvel bu iktisadî ve siyasi 'amillerin önüne geçmek lâzımdır . Bu sa'adete vüsul için de başı taclıdan ayağı çarıklıya kadar cümlemize çalışmak borcudur .

Ben, hekim gibi tedabiri sıhhiyyeden başka

kanser büyümeden ve etrafını tahrib etmeden ya'ni şübheli iken Prof. Dr. Delbi nin Delbiase comprimé lerinden günde 4 dane alınmasını tavsiye ederim . Bu babdaki tecrübelerim eyi netice vermiştir. Dr. İbrahim Temo

FELSEFE

DİNÎ FİZİK

[339 uncu nushadan devam]

M. Muller e göre ilâhî nin [Divin in] (ba husus nâ mütenahi mefhum u şekli altında) mefhumu , ilâhların mefhumlarına tekaddüm etmiş olacaktır. İlahlar , insan için tabi'î bu büyük fikirden sonra bir teşahhus [ya'ni şahs şeklinde bir tesavvur] dur. Atalarımız, önünde diz çökdüklerine isim verebilmeden evvel diz çöküyorlardı.

Mechul ilahlara verilmiş olan bütün isimlerin boş olduğunu artık teslim etmekde olduğumuz zamanımızda bile sâkîthane onlara 'ibadet etmek bizim için mümkündür .

Bina'en'aleyh İlahları yapmış olan Dinî, ilahlardan sonra mu'ammer olabilir demektir . **Din** diyoruz : Filhakika Max Muller e nazaran bütün dinler birliğe [« Unite » ye] müncer olur, çünkü dinlerin cümlesi, 'asırlar esnasındaki uzun inkişaflarında tek bir ve 'aynî fikrin, **nâ mütenahi = İnni** fikrinin tekâmülüne müncer olurlar . Bu fikir ise her şeyden evvel, insanların zihninde mevcut olmuştur . Ma'a haza M. Max Muller e nazaran bu cihan şümül fikirde ne sırrî, ne de kelimenin eski ma'nasile hemzad [Inné] hiç bir şey yoktur . **Nihil in fide quod non antea fuerit in sensu** [*] ya'ni « imanda hiç bir şey

yokdur ki daha evvel hisde mevcut olmamış olsun ».

müte'arifesini pek a'lâ kabul ediyor. Fakat ona göre havas vasıtasile müntehî şeylerin idra kinde asl nâ mütenahinin idraki de dahildir , hem mahsus [sensible] hem 'aklî [rationnel] olan bu nâ mütenahi fikirdir ki dinin hakikî temeli olur . Max Muller Vahşinin beş hasse [hevvasi hamse] sile vahşi bir adama nâ mütenahiye his etdirmeyi , na müteuahiye arzu etdirmeyi , nâ mütenahiye iştîyak duyurmayı te'ahhud ediyor . Meselâ görmek hassesini ele alalım :

« İnsan bir noktaya kadar görür ve bu noktada nazarı kırılır , fakat tam nazarının daha ilerisine varmadığı noktada, ister istemez, kendisini na mahdudu, nâ mütenahiye idrak , keyfiyyeti kendisine 'arızî vücud eder . »

Max Muller 'ilâve eder : Kelimenin mu'tad ma'nasile bu bir idrak değildir , denebilirse buna tam bir mu'akele demek daha az mümkindir :

« Eğer insan görülemeyeni görür demek fazla cür'etkâr görünürse, görülemez » katlanır , görülemeyenden muztarib olur deyelim , bu **görülemez** [Invisible] nâ mütenahi , [Infini] nin bir isminden başka bir şey değildir .

J. M. GUYAU

[*] Origine et le développement de la religion p 213